

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ

28 февруари 2020 г.

12:00 ч.

БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ

Декември 2019 г.

Брутният външен дълг¹ в края на декември 2019 г. е 34 112.1 млн. евро (55.8% от БВП²), което е с 956.2 млн. евро (2.9%) повече в сравнение с края на 2018 г. (33 155.9 млн. евро, 59.1% от БВП).

В края на декември 2019 г. *дългосрочните задължения* са 25 759.1 млн. евро (75.5% от брутния дълг, 42.2% от БВП), като нарастват с 642 млн. евро (2.6%) спрямо края на 2018 г. (25 117.2 млн. евро, 75.8% от дълга, 44.8% от БВП). *Краткосрочните задължения* възлизат на 8353 млн. евро (24.5% от брутния дълг, 13.7% от БВП) и нарастват с 314.3 млн. евро (3.9%) спрямо края на 2018 г. (8038.7 млн. евро, 24.2% от дълга, 14.3% от БВП).

Брутният външен дълг на сектор *Държавно управление*³ в края на декември 2019 г. е 5434.7 млн. евро (8.9% от БВП). Спрямо края на 2018 г. (5540.9 млн. евро, 9.9% от БВП) той намалява със 106.2 млн. евро (1.9%).

Външните задължения на сектор *Банки* са 4901.4 млн. евро (8% от БВП). Те се повишават с 298.5 млн. евро (6.5%) спрямо края на 2018 г. (4602.9 млн. евро, 8.2% от БВП).

¹ Предварителни данни. Данните за октомври – ноември 2019 г. са ревизирани. Съгласно методологическите бележки, с отчета за януари 2020 г. ще бъдат направени ревизии на данните за януари 2018 г. – декември 2019 г. Методологическите бележки за външния дълг са публикувани на интернет страницата на БНБ (www.bnb.bg, секция *Статистика/Външен сектор/Брутен външен дълг*).

² При БВП в размер на 61 092 млн. евро за 2019 г. (прогноза на БНБ) и 56 086.1 млн. евро за 2018 г. (данни на НСИ от 17.10.2019 г.).

³ При спазване на резидентния принцип.

Външните задължения на *Други сектори*⁴ са 10 296.1 млн. евро (16.9% от БВП). Те намаляват със 166.1 млн. евро (1.6%) спрямо края на 2018 г. (10 462.2 млн. евро, 18.7% от БВП).

В края на декември 2019 г. *вътрешнофирменото кредитиране*⁴ е 13 479.8 млн. евро (22.1% от БВП), което е с 929.9 млн. евро (7.4%) повече в сравнение с края на 2018 г. (12 549.9 млн. евро, 22.4% от БВП).

През януари – декември 2019 г. **полученото външно финансиране** от нерезиденти е в размер на 6233.4 млн. евро (10.2% от БВП), при 5994.3 млн. евро (10.7% от БВП) за януари – декември 2018 г. От тях 400.1 млн. евро (6.4% от общия размер) са за сектор *Държавно управление*, 1659.5 млн. евро (26.6% от общия размер) за сектор *Банки*, 965.7 млн. евро (15.5%) за *Други сектори*⁴, а 3208.1 млн. евро (51.5%) са *вътрешнофирмено кредитиране*⁴.

През януари – декември 2019 г. извършените плащания по **обслужването на brutния външен дълг** са 5577.2 млн. евро (9.1% от БВП) при 6595.7 млн. евро (11.8% от БВП) за януари – декември 2018 г.

Нетният външен дълг⁵ в края на декември 2019 г. е отрицателен в размер на 2135.2 млн. евро (3.5% от БВП), като намалява с 96.8 млн. евро (4.7%) спрямо края на 2018 г. (отрицателна стойност от 2038.4 млн. евро, 3.6% от БВП). Намалението се дължи на по-голямото увеличение на brutните външни активи (с 1053 млн. евро, 3%) в сравнение с нарастването на brutния външен дълг (с 956.2 млн. евро, 2.9%).

⁴ Поради тримесечната отчетност на фирмите данните подлежат на ревизия.

⁵ *Нетният външен дълг* е изчислен като разликата между размера на brutния външен дълг и размера на brutните външни активи. Brutните външни активи включват резервните активи на БНБ, активите на банките в чужбина и депозитите на нефинансовия сектор в чужбина.

БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ¹
(По институционални сектори)

(в млн. евро)

	XII. 2018		XI. 2019		XII. 2019		Изменение			
							XII. 2019 / XI. 2019		XII.2019 / XII.2018	
	млн. евро	% от БВП	млн. евро	% от БВП	млн. евро	% от БВП	млн. евро	%	млн. евро	%
I. Държавно управление²	5540.9	9.9	5462.0	8.9	5434.7	8.9	-27.3	-0.5	-106.2	-1.9
Краткосрочни	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-	0.0	-
Дългосрочни	5540.9	9.9	5462.0	8.9	5434.7	8.9	-27.3	-0.5	-106.2	-1.9
Облигации, притежавани от нерезиденти ³	2872.1	5.1	2794.5	4.6	2793.9	4.6	-0.6	0.0	-78.2	-2.7
Заеми	2668.7	4.8	2667.5	4.4	2640.8	4.3	-26.7	-1.0	-28.0	-1.0
II. Централна банка	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-	0.0	-
Краткосрочни	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-	0.0	-
Дългосрочни	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-	0.0	-
II. Банки⁴	4602.9	8.2	4909.3	8.0	4901.4	8.0	-7.9	-0.2	298.5	6.5
Краткосрочни	3611.5	6.4	3781.6	6.2	3808.5	6.2	26.9	0.7	197.0	5.5
Заеми	324.6	0.6	311.1	0.5	336.9	0.6	25.8	8.3	12.3	3.8
Депозити	2909.8	5.2	3069.7	5.0	3075.4	5.0	5.7	0.2	165.6	5.7
Други задължения	377.1	0.7	400.9	0.7	396.3	0.6	-4.6	-1.1	19.2	5.1
Дългосрочни	991.4	1.8	1127.7	1.8	1092.9	1.8	-34.8	-3.1	101.5	10.2
Облигации	120.0	0.2	120.0	0.2	122.9	0.2	2.9	2.4	2.9	2.4
Заеми	871.3	1.6	1007.7	1.6	969.9	1.6	-37.7	-3.7	98.6	11.3
IV. Други сектори⁵	10462.2	18.7	10479.5	17.2	10296.1	16.9	-183.4	-1.8	-166.1	-1.6
Краткосрочни	4427.2	7.9	4633.4	7.6	4544.4	7.4	-89.0	-1.9	117.2	2.6
Инструменти на паричния пазар	0.0	0.0	10.8	0.0	5.5	0.0	-5.3	-49.1	5.5	0.0
Заеми	2817.4	5.0	2968.7	4.9	2887.2	4.7	-81.5	-2.7	69.8	2.5
Търговски кредити	1609.8	2.9	1653.8	2.7	1651.7	2.7	-2.2	-0.1	41.9	2.6
Дългосрочни	6035.0	10.8	5846.2	9.6	5751.7	9.4	-94.5	-1.6	-283.3	-4.7
Облигации	1075.2	1.9	1137.4	1.9	1134.3	1.9	-3.1	-0.3	59.0	5.5
Заеми	4959.7	8.8	4708.8	7.7	4617.4	7.6	-91.3	-1.9	-342.3	-6.9
V. Преки инвестиции: вътрешнофирмено кредитиране	12549.9	22.4	13504.6	22.1	13479.8	22.1	-24.7	-0.2	929.9	7.4
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ (I+II+III+IV+V)	33155.9	59.1	34355.5	56.2	34112.1	55.8	-243.4	-0.7	956.2	2.9

	XII. 2018		XI. 2019		XII. 2019		Изменение			
	млн. евро	% от БВП	млн. евро	% от БВП	млн. евро	% от БВП	XII. 2019 / XI. 2019		XII.2019 / XII.2018	
							млн. евро	%	млн. евро	%
Дългосрочен външен дълг ⁶	25117.2	44.8	25940.5	42.5	25759.1	42.2	-181.4	-0.7	642.0	2.6
Краткосрочен външен дълг	8038.7	14.3	8415.0	13.8	8353.0	13.7	-62.0	-0.7	314.3	3.9
Външен дълг на публичния сектор	6124.2	10.9	6230.8	10.2	6190.6	10.1	-40.2	-0.6	66.3	1.1
Външен дълг на частния сектор	27031.7	48.2	28124.7	46.0	27921.5	45.7	-203.2	-0.7	889.9	3.3
Револвиращи кредити ⁷	2615.5	4.7	2747.2	4.5	2717.1	4.4	-30.1	-1.1	101.6	3.9
Търговски кредити ⁷	3487.2	6.2	3860.7	6.3	3859.1	6.3	-1.6	0.0	371.8	10.7
Заеми, платими при поискване ⁷	6656.1	11.9	6839.8	11.2	6831.8	11.2	-8.0	-0.1	175.7	2.6
вкл. вътрешнофирмени заеми	4750.5	8.5	4711.9	7.7	4704.7	7.7	-7.2	-0.2	-45.8	-1.0
вкл. заеми на банки	100.8	0.2	99.5	0.2	99.5	0.2	-0.1	-0.1	-1.3	-1.3
Заеми без краен срок по договор ⁸	998.6	1.8	996.5	1.6	997.7	1.6	1.2	0.1	-0.9	-0.1
вкл. вътрешнофирмени заеми	465.1	0.8	470.7	0.8	474.0	0.8	3.3	0.7	8.8	1.9
вкл. заеми на банки	40.1	0.1	39.2	0.1	39.1	0.1	-0.1	-0.3	-1.0	-2.5
Разпределени СПТ	742.0	1.3	763.7	1.3	751.9	1.2	-11.7	-1.5	9.9	1.3

¹ Предварителни данни. В съответствие с практиката на БНБ за ревизиите и изискванията на ЕЦБ относно ревизиите на данните (включени в *Календара на ЕЦБ за обмен на данните за платежния баланс, международната инвестиционна позиция, резервните активи в рамките на ЕСЦБ*), данните за октомври - ноември 2019 г. са ревизирани. С отчета за януари 2020 г. предстои ревизия на данните за януари 2018 г. - декември 2019 г.

Равностойността в евро е изчислена по курс на съответните чуждестранни валути към края на периода.

² Източник: Министерство на финансите, *Регистър на държавния и държавногарантирания дълг* – предварителни данни за декември 2019 г. към 27 януари 2020 г.

Не се включват задълженията на фирмите от публичния сектор и държавногарантирания дълг.

³ Включват се държавните ценни книжа, емитирани от правителството на вътрешния и на международните пазари, притежавани от нерезиденти.

⁴ По данни от банките.

⁵ Включват се кредити (без вътрешнофирмени кредити), декларирани и отчетени периодично в БНБ, както и държавногарантирания кредити (източник: Регистър на държавния и държавногарантирания дълг на Министерството на финансите – предварителни данни за декември 2019 г. към 27 януари 2020 г.).

⁶ Задълженията по преки инвестиции се включват в размера на дългосрочния външен дълг в съответствие с т.3.14 и 7.5 на *Ръководството по статистика на външния дълг*, 2003 г. (*External Debt Statistics Guide for Compilers and Users*, IMF 2003).

⁷ Данните се включват в размера на *брутния външен дълг*.

⁸ Съгласно *Ръководството по статистика на външния дълг*, 2003 г. (*External Debt Statistics Guide for Compilers and Users*, IMF 2003) пар. 69, заеми без определен срок по договор се считат за дългосрочни.

ПОЛУЧЕНИ КРЕДИТИ И ДЕПОЗИТИ¹
(По институционални сектори)

(в млн. евро)

	XII. 2018	I. – XII. 2018	XII. 2019	I. – XII. 2019	Изменение I. – XII. 2019 / I. – XII. 2018
I. Държавно управление²	15.2	382.5	18.5	400.1	17.7
Краткосрочни	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дългосрочни	15.2	382.5	18.5	400.1	17.7
Облигации ³	12.2	232.7	15.8	267.1	34.4
Заеми	2.9	149.8	2.6	133.0	-16.7
II. Централна банка	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Краткосрочни	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дългосрочни	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
III. Банки⁴	83.3	1154.1	42.2	1659.5	505.4
Краткосрочни	10.8	913.0	39.3	1299.0	386.0
Заеми	4.5	47.8	33.5	226.5	178.7
Депозити ⁵	6.3	554.9	5.7	577.6	22.7
Други задължения	0.0	310.4	0.0	495.0	184.6
Дългосрочни	72.5	241.0	2.9	360.5	119.4
Облигации	0.0	0.0	2.9	3.5	3.5
Заеми	72.5	241.0	0.0	357.0	116.0
IV. Други сектори⁶	186.5	1972.7	35.0	965.7	-1007.0
Краткосрочни	20.2	245.4	3.5	258.9	13.4
Инструменти на паричния пазар	0.0	34.6	0.0	23.7	-10.9
Заеми	20.2	210.8	3.5	235.2	24.3
Други задължения	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дългосрочни	166.3	1727.3	31.6	706.8	-1020.4
Облигации	0.0	382.7	0.0	80.8	-301.8
Заеми	166.3	1344.6	31.6	626.0	-718.6
V. Преки инвестиции: вътрешнофирмено кредитиране	248.9	2485.0	249.1	3208.1	723.0
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ (I+II+III+IV+V)	533.8	5994.3	344.7	6233.4	239.1

Допълнителни статии

Дългосрочен външен дълг ⁷	502.8	4835.8	302.0	4675.5	-160.3
Краткосрочен външен дълг	31.0	1158.5	42.8	1557.9	399.4
Външен дълг на публичния сектор	86.7	478.7	21.9	723.6	244.9
Външен дълг на частния сектор	447.1	5515.5	322.8	5509.8	-5.8
Револвиращи кредити ⁸	537.0	7673.7	491.6	6380.1	-1293.6
Търговски кредити ^{8,9}	1.0	199.0	0.0	761.6	562.6

¹ Фактически получени кредити и депозити.

Предварителни данни. В съответствие с практиката на БНБ за ревизиите и изискванията на ЕЦБ относно ревизиите на данните (включени в *Календара на ЕЦБ за обмен на данните за платежния баланс, международната инвестиционна позиция, резервните активи в рамките на ЕСЦБ*), данните за октомври - ноември 2019 г. са ревизирани. С отчета за януари 2020 г. предстои ревизия на данните за януари 2018 г. - декември 2019 г. Данните са преизчислени в евро по средномесечен курс на съответните валути.

² Източник: Министерство на финансите, *Регистър на държавния и държавногарантирания дълг* – предварителни данни за декември 2019 г. към 27 януари 2020 г. Не се включват задълженията на фирмите от публичния сектор и държавногарантирания дълг.

³ Поради прилагането на резидентния принцип нетното намаление на размера на държаните от резиденти ценни книжа, емитирани на международните пазари през отчетния месец представлява нетно нарастване на задълженията към нерезиденти и се отразява в получени кредити и депозити със знак плюс.

⁴ По данни от банките.

⁵ Не са включени получените депозити, свързани с условни задължения.

⁶ Включват се получени кредити (без вътрешнофирмени кредити), декларирани и отчетани периодично в БНБ, както и държавногарантирани кредити (източник: *Регистър на държавния и държавногарантирания дълг* на Министерството на финансите – предварителни данни за декември 2019 г. към 27 януари 2020 г.).

⁷ В съответствие с изискванията на *Ръководството по статистика на външния дълг*, 2003 г. (*External Debt Statistics Guide for Compilers and Users*, IMF 2003) т.3.14 и 7.5 получените кредити по преки инвестиции се включват в дългосрочния външен дълг.

⁸ Данните не се включват в таблицата *Получени кредити и депозити по институционални сектори*.

⁹ Нетното нарастване на размера на получените търговски кредити през отчетния месец се отразява в таблици

Получени кредити и депозити (приложения 11 и 12), а нетното намаление – в таблици *Обслужване на brutния външен дълг* (приложения 13 и 14).

ОБСЛУЖВАНЕ НА БРУТНИЯ ВЪНШЕН ДЪЛГ¹
(По институционални сектори)

(в млн. евро)

	XII. 2018			I. – XII. 2018			XII. 2019			I. – XII. 2019			Изменение I. – XII. 2019 / I. – XII. 2018		
	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо
I. Държавно управление²	40.0	14.5	54.5	567.3	177.4	744.7	46.8	14.3	61.1	488.5	133.3	621.8	-78.8	-44.1	-122.9
Краткосрочни	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дългосрочни	40.0	14.5	54.5	567.3	177.4	744.7	46.8	14.3	61.1	488.5	133.3	621.8	-78.8	-44.1	-122.9
Облигации ³	12.1	0.0	12.1	358.6	78.7	437.4	18.9	0.0	18.9	323.6	76.7	400.3	-35.0	-2.0	-37.1
Заеми	27.9	14.5	42.4	208.7	98.7	307.3	27.9	14.3	42.2	164.9	56.6	221.5	-43.7	-42.1	-85.8
II. Централна банка	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Краткосрочни	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дългосрочни	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
III. Банки⁴	28.4	1.5	30.0	551.6	8.3	559.9	49.4	2.6	52.1	995.4	7.2	1002.6	443.8	-1.1	442.7
Краткосрочни	20.7	0.0	20.7	402.5	3.0	405.5	11.6	0.0	11.6	736.5	0.0	736.5	334.0	-3.0	331.1
Заеми	0.1	0.0	0.1	27.5	3.0	30.5	7.0	0.0	7.0	201.2	0.0	201.3	173.8	-3.0	170.8
Депозити	0.0	0.0	0.0	136.0	0.0	136.0	0.0	0.0	0.0	59.5	0.0	59.5	-76.6	0.0	-76.6
Други задължения	20.6	0.0	20.6	238.9	0.0	238.9	4.6	0.0	4.6	475.8	0.0	475.8	236.9	0.0	236.9
Дългосрочни	7.7	1.5	9.2	149.2	5.3	154.4	37.8	2.6	40.5	258.9	7.2	266.1	109.8	1.9	111.6
Облигации	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Заеми	7.7	1.5	9.2	149.1	5.3	154.4	37.8	2.6	40.5	258.9	7.2	266.1	109.8	1.9	111.6
IV. Други сектори⁵	200.4	10.4	210.8	2252.4	80.1	2332.6	127.8	6.9	134.7	1007.7	64.3	1071.9	-1244.8	-15.9	-1260.7
Краткосрочни	43.2	0.6	43.8	275.6	14.6	290.2	34.8	0.2	35.0	283.7	11.6	295.3	8.1	-3.0	5.1
Инструменти на паричния пазар	21.7	0.0	21.7	34.5	0.0	34.5	5.3	0.0	5.3	18.2	0.0	18.2	-16.3	0.0	-16.3
Заеми	21.5	0.6	22.1	241.1	14.6	255.7	29.5	0.2	29.7	265.5	11.6	277.1	24.4	-3.0	21.4
Други задължения	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дългосрочни	157.2	9.8	167.0	1976.8	65.6	2042.4	93.0	6.7	99.7	723.9	52.7	776.6	-1252.9	-12.9	-1265.8
Облигации	6.2	0.0	6.2	906.1	0.0	906.1	3.1	0.0	3.1	21.8	0.0	21.8	-884.3	0.0	-884.3
Заеми	151.0	9.8	160.8	1070.7	65.6	1136.3	89.8	6.7	96.5	702.1	52.7	754.8	-368.6	-12.9	-381.5
V. Прeki инвестиции: вътрешнофирмено кредитиране	678.8	10.6	689.4	2858.4	100.1	2958.5	340.7	14.5	355.2	2795.8	85.0	2880.9	-62.5	-15.0	-77.6
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ (I+II+III+IV+V)	947.6	37.0	984.7	6229.7	365.9	6595.7	564.7	38.3	603.1	5287.4	289.8	5577.2	-942.3	-76.1	-1018.5

Дългосрочен външен дълг ⁶	883.7	36.5	920.1	5551.6	348.4	5900.0	518.3	38.2	556.5	4267.2	278.2	4545.4	-1284.5	-70.2	-1354.6
Краткосрочен външен дълг	64.0	0.6	64.5	678.1	17.6	695.7	46.4	0.2	46.6	1020.2	11.6	1031.8	342.1	-5.9	336.2
Външен дълг на публичния сектор	49.3	15.7	65.1	696.0	184.2	880.2	60.4	16.5	76.9	643.2	139.7	782.9	-52.8	-44.5	-97.2
Външен дълг на частния сектор	898.3	21.3	919.6	5533.7	181.8	5715.5	504.3	21.9	526.2	4644.2	150.1	4794.3	-889.5	-31.7	-921.2
Револювиращи кредити ⁷	620.8	8.9	629.8	5405.7	40.5	5446.2	586.2	6.1	592.3	6320.1	36.0	6356.1	914.4	-4.5	909.9
Търговски кредити ^{7,8}	21.5	0.0	21.5	66.0	0.0	66.0	1.6	0.0	1.6	123.4	0.0	123.4	57.4	0.0	57.4

¹ Фактически плащания.

Предварителни данни. В съответствие с практиката на БНБ за ревизиите и изискванията на ЕЦБ относно ревизиите на данните (включени в *Календара на ЕЦБ за обмен на данните за платежния баланс, международната инвестиционна позиция, резервните активи в рамките на ЕСЦБ*), данните за октомври - ноември 2019 г. са ревизирани. С отчета за януари 2020 г. предстои ревизия на данните за януари 2018 г. - декември 2019 г.

Данните са преизчислени в евро по средномесечен курс на съответните валути.

² Източник: Министерство на финансите, *Регистър на държавния и държавногарантирания дълг* – предварителни данни за декември 2019 г. към 27 януари 2020 г.

Не се включват плащанията на фирмите от публичния сектор и държавногарантирания дълг.

³ Плащания на главници и лихви по държавните ценни книжа, емитирани от правителството на вътрешния и на международните пазари, притежавани от нерезиденти.

Поради прилагането на резидентния принцип плащанията по външния дълг се намаляват с плащанията по ценните книжа, емитирани от правителството на международните финансови пазари и притежавани от резиденти.

Нетното нарастване на размера на държаните от резиденти облигации по външния дълг през отчетния месец представлява нетно намаление на задълженията към нерезиденти.

⁴ По данни от банките.

⁵ Включват се извършени плащания на главници и лихви по кредити (без вътрешнофирмени кредити), декларирани и отчетени периодично в БНБ, и плащанията по държавногарантирания дълг.

⁶ Задълженията по преки инвестиции се включват в обслужването на дългосрочния външен дълг в съответствие с т.с.14 и 7.5 на *Ръководството по статистика на външния дълг, 2003 г. (External Debt Statistics Guide for Compilers and Users, IMF 2003)*.

⁷ Данните не се включват в таблиците *Обслужване на brutния външен дълг*.

⁸ Нетното нарастване на размера на получените търговски кредити през отчетния месец се отразява в таблиците

Получени кредити и депозити (приложения 11 и 12), а нетното намаление – в таблиците *Обслужване на brutния външен дълг* (приложения 13 и 14).